

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezélszerübben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Gondolatok a szeretet ünnepén.

Békétlenség, boldogtalanság és elégedetlenség köde fekszi társadalmunkat. Abba, midőn minden ember a kényelem és boldogság után törekszik, mikor a földhöz tapad, szegénytől a dugszádig mindenki csak boldogságról beszél, fájdalommal kell tapasztalunk, hogy elégedetlenebb talán soha sem volt az emberiség, mint manapság. Korunkat bátran nevezhetjük az elégedetlenség korának.

Panasz, sóhaj sir fel mindenünnen. A szegényebb nép zúgolódik, a gazdagabb sem elégedett. Az egyiket a megélhetés nehézsége, a másikat az életunalom gyötri. Nem lehet tagadni, hogy minden téren haladunk, mégis minden haladásunk dacára éreznünk kell, hogy szenvedünk. Szenved az egyes, szenved az egész társadalom. Mi ennek az oka? Hol a hiba?

Nyomoruságunk szenvedésünk oka: hogy megfeledeztünk Istenről. Lebontottuk a vallás, a szeretet oltárát. Nincs többé tekintély. A jó, szép és nemes, erkölcs és erény kihálóban van. Fagyosak, ridegek az emberi szívek. A lélek helyébe lépett a test, a szellem helyébe az anyag. A szívből a szeretet fakasztotta eszményeket kiszorította az arany borju s önmagunk imádása. A szeretetet megtépdeste a rút önzés

De talán még sem egészen úgy van! Nézd a ragyogó várost, nézd az egyszerű, szerény kis falut, mintha tűztenger bocsátaná el, oly vakító, fényes minden, kívül-belül oly csillogó, szemképrázató az a sok-sok karácsonyfa, melyet az igaz a kis Jézus tiszteletére s dicsőítésére küldött.

Az irigy, a kajánság itt félrevonul s a legdurvább kebel is érzi a láthatatlan erő nyomását, mely azt sugja fülébe: ember, ne törj Istened ellen.

Érzi s a lélek elszáll a legszentebb templomba, a rozoga betlehemi istállóhoz, mely szentebb és szebb a világ minden remek alkotásainál, bár nem alkották világhírű művészek s fa-

laik nem festették nagynevű mesterek, mégis minden remek dómnál szentebb és fölségebb, mert ott jelent meg teljes valóságában a végtelen Szeretet, a Megváltó, az egyenlőség, szabadság, testvérség legelső hirdetője.

S míg lelke a Betlehemben született Isten-emberről van, míg ily gondolatok foglalkoztatják, érzi, hogy boldog szeretet, béke tölti be szívét, fáradt lelke megpihen.

Ide kellene vezetni gyakran az elégedetlen emberiséget, a rozoga istállóban született üdvözítő eszmeivel kell eltölteni szörnyű szívet. Mert ha azok az eszmék töltik be az emberek szívet, akkor nem lesznek boldogtalank.

Akkor a nyomor nem fog ijesztő mezítelenségben közötnünk járni, mert a nyomort szünteti az irgalmasság, a szerencsétlenséget enyhíti a részvet. Igen, ha békétlen, boldogtalan, elégedetlen korunk békét, boldogságot akar, mi után tagadhatatlanul vágyódik, akkor térjen ismét vissza az emberiséget már egykor megváltó bűnből és nyomorból kiszabadító evangéliumi állásponthoz.

Bencsik Sándor.

A vármegye napja.

(1907. december 19.)

Gömör-Kishontvármegye törvényhatósága folyó hó 19 én tartotta Fáy Gyula főispán elnöklete alatt tisztújító közgyűlést, melyen a bizottsági tagok rendkívül nagy számban jelentek meg.

A tisztújító közgyűlést Fáy Gyula főispán tartalmas üdvözlő szavakkal nyitotta meg s felhívta a bizottsági tagokat a legszebb önkormányzati jog érvényesítésére. Jegyzőül Lukács Gézát, ügyészül pedig Kubinyi Ferenczet nevezte ki.

Bornemisza László alispán visszapillantva a tisztviselőknél a lefolyt hat év alatt kifejtett működésére, kiemeli, hogy a válságos, nehéz időkben is elismerésre méltóan teljesítette kötelességét a tisztikar, melynek nevében hálás köszönetét fejezi ki a megyebizottságnak kegyes támogatásáért, s a megye pecsétjét, melyet 21 év óta tisztességgel megőrzött, átadja az elnöklő főispánnak.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a kijelölő

S a félrevert szívek lázas verésétől
Valami zsbongó, tompa moraj támad.

És milliók fáradt alkotásaiból
Valami új, nemes, fenséges tör elé,
És ujjongó, szilaj, titokzatos vágygyal
Száll föl, föl a csodás, ragyogó fény felé,
A melyben egy más, egy dicsőbb világnak
Tiszta, éltető meleg fénye ragyog . . .
Melyben megtisztulva újra ébrednek
Az elmúlt sötét, bűnös századok.

. . . És zeng, zeng a harang, és szól a szent ének,
Zokogó bugással ujjong az orgona . . .
Es ragyog a csillag, meleg fényvel, lánggal,
A hit, szeretetnek tündöklő csillaga.
S amint száll a lélek a csillagok felé,
Titokzatos tűz gyul a bágyadt szemekben;
Egyetlen sóhajba olvad a szent ének:
Dicsőség! Dicsőség néked szent, nagy Isten!
Kolbenheyer Zoltán.

Karácsony.

Mikor a gyerekek minden különösebb felszólítás nélkül maguktól ígérnek meg, hogy most már csakugyan teljesen megjavulnak; mikor a kereskedések egyszerre óriási okkázival lepik meg a világot s kényszerítő körülmények nélkül rendeznek végérvényesen leszállított árukat; mikor a napok leghoszabbak s már délután a korai est sötétsége hozza rezgésbe lelkünknek egy régen, kisgyerekek kortól hallgató tikos hurját, s végre mikor a német illusztrált lapokban először jelenik meg a hóval borított völgyben fekvő erdőszlak, melyfelé az erdő széléről kikandikáló őz tekintet: ha nem tudnám is megérezném, hogy nem sokára a betlehemi angyal fehér szárnya fog átsuhogni a határ felett. Az a sejtelmes, titokzatos fehér angyal, ki a mi urunk Jézus Krisztus ajándékait közvetíti sok millió, dobogó szívű gyerek ra-

bizottság alakított meg. Ebbe beválasztották: *Szentiványi Árpád, Hámos László és Hevessy Bertalan* tagokat, a főispán pedig kinevezte a bizottságra: *Tornallygy Zoltánt, Marton Jánost és Fáy Árpádot.*

A bizottság megbízatásában eljár, s Fáy Gyula főispán a jelölést előterjesztette.

Gömör-Kishontvármegye új tisztikara a jelölés alapján egyhangú választással a következőképp megalakítva:

Alispán: Bornemisza László.
Főjegyző: Lukács Géza.
Tiszti főjegyző: Kubinyi Ferencz.
Árvaszéki elnök: Szakall Vincze.
Árvaszéki I. ülnök és h. elnök: Máriaassy László.
II. ülnök: Szelezcky Árpád.
III. ülnök: Lengyel Iván.
IV. ülnök: Bérezy Kálmán.
I. aljegyző: Dr. Fornét Gyula.
II. aljegyző: Komáromy István.
III. aljegyző: Máriaassy István.
IV. aljegyző: Dr. Soldos Béla.
Tiszti alügyész: Dr. Baksay Dezső.
Árvaszéki jegyző: Batta György.
Főszolgabírák: A rozsnói járásba: Nagy Elemér.
A nagyrocezi járásba: Kuna Aurél.
A rimaszombati járásba: Máriaassy Gyula.
A rimaszécsi járásba: Osváth Dániel.
A tornaljai járásba: Szentmiklóssy Béla.
A garamvölgyi járásba: Tomory Géza.
Szolgabírák eddigi járásukban meghagyva:
Molitorisz Zoltán.
Remenyik Aladár.
Ifj. Hevessy László.
Kubinyi Zoltán.
Maurer Oszkár.
Dr. Alitisz Aladár.
Madarassy Iván.
Ifj. Szontagh Zoltán.
Porubszky Imre.

Régi szokás szerint Hámos László nyugalmazott főispán vezetése alatt küldöttség ment az alispánért, ki lelkes éljenzés között jelent meg a közgyűlési teremben. A főispán üdvözölte talpraesett beszédben. Belső örömmel és teljes megnyugvással adja át a megye pecsétjét azon meggyőződésben, hogy az alispán, ki eddig is lelkiismeretes és buzgó vezetője volt a vármegye ügyének, ezután is minél magasabb színvonalra fogja emelni azok vitelét. Üdvözlő őt a törvényhatóság nevében is és működéséhez kitartást és sok sikert kíván. Az alispán ezután letette a hivatali esküt.

Szentiványi Árpád örömmel és szívesen üdvözlö a

gyógó karácsonyfájára, s aki talán még ma is a megnyugvást, a békességet, lopja be a sok milliárd felnőt közül néhány ezernék a lelkébe. Az a sejtelmes fehér angyal, akinek már pusztá jövetelekor csilingel, zeng és bim-bammozik minden ország, minden kis helyének apró vagy nagy harangja. Ez a fehér angyal, akit a mai tülekedő, rohanó világban háromszázhatvannégy napon át hiába keresünk, s a hatvanötödiken is ritkán lelünk fel.

Most újra készül leszállani a mindenség hatalmas urának trónja mellől; kis fiúk, kis lányok! talán már bontogatja is szárnyait! Öreg fiúk, korán fáradt szívű nyakok! talán már találgatja is, hogy mit hozzon nektek. Hej, könnyű a dolga a gyermeknekkel; egy piros puská, egy új kalapos baba, azoknak fel nem ér a föld keresés minden kincsével! Hej, nehéz a dolga a nagyokkal; mit hozzon, hogy a keserű vonás az ajk mellől néhány percze elsimuljon, hogy az alig pislogó fényű szem kis időre felesillanjon?

A forrongások világát éljük. Az öregek, kik itt maradtak a múlt század derekáról, megdöbbenve néznek körül, mivé lett a világ? Az öregség pápaszeme mutat ilyen óriási változást, vagy tökéletes igazság, a mit látnak maguk körül? Mindenki fut, rohan a kenyér után, ledobálva az előtte, mellette csörtetőket, ha van ereje; lehullva a göröngyök közé, ha gyenge. Lát maga körül vásári zsbivásárt, a hol potom áron, de nagy hanggal vesztegetik a multban kienesnek tartott drágaságokat, csak csengő arany legyen az ára. A fiataloknál cinizmus, minden szentnek és tisztának tartott eszme, tárgy lekiénelése, kifigurázása. Lát nagy urakat, kik hatalmon, pénzszakokon ülnek, halott méltó helyük a büntető hatalom celláiban volna. Lát megmérgezett családi életet, a hol a férjet felesége tartja ki. Lát nyomorgó kis embereket s vadul költelezők már-már alig urakat! . . .

S felesendül a marseillaise zenéje a messze távolból s közeledik oly gyorsan, hogy már majdnem a kapuk előtt harsog. A kiknek szájából pedig győzedelmes erővel felhangzik, azok már nem ismernek sem nemzetet, sem embert, sem téged édes Jézuska! Csak a maguk nyomoruságát tudják, s az hatja át szívüket és

TÁRCZA.

Karácsony estéje.

Karácsony estéje, te legszebbik este,
Mit évezredek csak egyszer szültenek,
Ujra itt van szent estédnek emléke,
Szeretet ünnepe! Jövel! Üdv neked!

Megkondul a harang, megcsendül az ének;
Áhitattal hittel száll a végtelenbe . . .
Mintha minden hangja forró hála fohász,
Dobogó hű kebel dics-hymnusza lenne.
Zokogó bugással ujjong az orgona,
Mintha minden sipja meséket mondana.
Régi, ködös multból gyönyörű meséket;
. . . Megremeg, megmozdul tőlük a szív, lélek.

. . . S a mint száll, a mint száll a csillagok felé,
Titokzatos tűz gyul a bágyadt szemekben . . .
Egyetlen sóhajba olvad a szent ének,
Dicsőség! Dicsőség néked nagy, szent Isten.

. . . S száll, röptül a lélek, ködbe, végtelenbe,
Hol kicsiny jászolban Istennek szent fia,
Ajkán egy más világ üdve, mosolygása . . .
Homlokán ragyogó, tündöklő glória
Husz századnak szürke, homályos kódén át
Im' felragyog Bethlem gyönyörű csillaga,
Fölhangzik az ének — egyszerű pásztor nép —
Ihletett, örvendő, ujjongó szív dala.

Betlehemi csillag . . . ragyogó égi fény . . .
Üzenet egy messi, csodás szép világból,
A végtelen, rezgő aetheren keresztül,
A magasságos trón: Isten számolyától.
S a hová ragyogó szép fénye előmlik,
Lelke lesz a sötét, a vak éjszakának,

tisztikart és annak élén *Bornemisza* László alispánt. A tisztikar eddigi működése azt a meggyőződést érlelte meg benne, hogy nyugodtan tekinthet vissza a múltba és legszebb reményekkel várja a jövőt, azt kívánja, hogy minden megyének ilyen derék és kötelességtudó tisztikara legyen, s akkor nem lehet szó az országban közigazgatási mizériákról. Élénk helyeslés és eljenzés kísérte szavait, mire

Bornemisza László alispán ékes beszédben köszönte meg a törvényhatóság osztatlan bizalmát:

Az alispán beszédjének rövid tartalma a következő:

„Keblem legbensőbb érzetéből fakadó legőszintőbb köszönetemnek adok kifejezést, midőn a vármegye bizalmából az alispáni széket újra szerencsés vagyok elfoglalni. Az alispáni székből jövőre is azon az uton kívánok haladni, mint a múltban haladtam, mely ut minden körülmények között, a becsület munkásságának és tisztességes törekvésnek tiszta, nyílt és egyenes útja volt.

Hű öre kívánok lenni a vármegye törvényes jogainak, személyes tekinteteket nem ismerő, igazságos végrehajtója a törvényes intézkedéseknek, erélyes ellenőrzője a törvényhatósági ügyek kezelésének.

Őszinte, igaz hiva vagyok egy egészséges és határozott magyar nemzeti politikának, mert a magyar szent korona országai között fennálló közjogi kapcsolat és alkotmányos törvényes jogrend alapján, csak ezen politika következtében találok az életerős és intézményeiben szabad minden más országtól független magyar állam szervezetének betetőzését, az egységes magyar nemzet törvényes jogai érvényesülésének biztosítékát.

Éppen ezért a törvényes jogrend megbolygatására, valamint tótajku, de hazafias érzelmű lakosságunk érületének gyöngítésére, a békés együttélés megzavarására irányuló nemzetellenes törekvéseket és újabb nagyobb mérvben tapasztalható pánszláv izgatásokat, bárhonnan és bármily módon jelentkezzék az, minden időben a leghatározottabban elhárítani és minden rendelkezésemre álló eszközökkel a törvény korlátain belül hivatalos befolyásom érvényesítésével is megtorolni hazafiúi és hivatalbeli tisztai kötelességemnek ismerendem.

A közigazgatás tiszta erkölcsi alapjának és tisztességének fenntartása mellett, a jó közigazgatás alapját, a közvetlenségben és gyors intézkedésben találok. Meggyőződésem annak szükségességéről, hogy a nem közérdekű panaszok a járásokban vidékenként rendszeresen tartandó tárgyalási napokon a helyszínen közvetlenül nyerjenek elintéztést. Ennek czélzerű végrehajtása személyes gondoskodásom tárgyát fogja képezni.

Ezen törekvéseimnek azonban gyenge erőm tudatában csak azon esetben lehet kedvező eredménye, ha a tek. vármegyei közgyűlés önzetlen törekvéseimet becses támogatásában és pártfogásában oly módon lesz kegyes részesíteni, hogy minden egyes esetben a közérdek jogos követelménye nyerjen minden magánérdek előtt első sorban kielégítést.

Az elhangzó beszédet nagy tetszés és „éljen“-zés követte.

Fáy Gyula főispán ezután kinevezte:

Dr. Fornéthy Gyulát tb. főjegyzővé
Komáromy Istvánt
Molitorisz Zoltánt
Remenyik Aladárt
Ifj. Hevessy Lászlót
Maurer Oszkárt
Madarassy Ivánt

és Porubszky Imrét tb. főszolgabírákká. Ez után az összes megválasztott és kinevezett tisztviselőket *Lukács* Géza előmondására letették valamennyien az esküt.

Tiszteletbeli főügyészekké: Marton Jánost és Molnár Józsefet, tiszteletbeli főorvosokká: dr. Löcherer Tamást, dr. Pósch Dezsőt, dr. Hensch Gézát, dr. Gutlohn Henriket, dr. Lichtschein Adolfot; tb. alügyészekké: dr. Pósch Józsefet, dr. Törköly Józsefet, dr. Vieszt Károlyt; tb. járásorvosokká: dr. Horváth Ákóst, dr. Csiky Ferenczet, dr. Hruska Jánost; tb. aljegyzővé: Hámos Antalt; tb. szolgabírákká: dr. hizsnyai Heinzelmann Bélát, Diószeghy Dezsőt és dr. Szontagh Vilmost; tb. levéltár-

gyuknak minden sejtécskáját. Beteg ez a mi művelt társadalmunk, s mind inkább kezdjük sejteni, hogy Madách felséges „ember tragédiája“ nem az eszkimók között, a hidegüld föld életének végső napjain fog elérkezni legkritikusabb fordulópontjához, hanem előbb, talán sokkal előbb, mint gondolnánk.

Hoztál édes Jézuska az elmúlt két ezer esztendőben az embernek tudást, kulturát, szellemi emelkedést, mindent, a miről a mult idők embere, mint legdjesebből álmodhatott, s a miről még ma is álmodik. Vajjon jóra vezetett-e? . . . Elértük a mai élet idején azt a magaslatot, a mire emberileg számíthatott a mult vágyó lelki tudósa? Bizony nem értük el s a mennyiben elértünk valamit, az csak kárunkra szolgált. Nem a kultura a hibás, nem a műveltség és tudás, de az, hogy nem mindenkinek jutott egyformán. A „mának“ csupán a kultura árnyoldalai, hátrányai jutottak osztályrészül, — áldásai alig. A „ma“ szegénye eszerszerte szegényebb, mint a régmúlt legnyomorultabbjai s a ki felülmelkedtebb az átlagnál, résztvevő szívvvel és szemmel látja a nyomorúságot és saját nyomorúságát, a miért nem segíthet. Egyik részen vakító fényvel világít a „tudás“, hogy mellette sötétebb legyen az árnyék!

Kivetkőztünk az ember természetes tulajdonaiból, ez okozza azt a millió elválaszthatatlan ellentétet, s aki vetkőzni segített, a kultura volt. — A történelem megismétli önmagát: „az embert mindannyiszor a kultura vetkőztette le s dobtá könnyű zsákmányul azok részére, kik még vassal voltak övezve.“ A kultura bontotta meg azon népek idegeit, kik ily módon beleestek kész sirjajukba. S a kultura bomlaszt ma is; ez osztja kasztokra a népeket, az embert; ez adja meg az utat a rengeteg elfajulásra, minden perverzítésra anyagiakban, erkölcsiekben; ez demoralizál.

Mégis epedünk utána. Mégis kívánjuk s minden reményünket belé vetjük. Csak másként kell fel-fogni, s másként munkálkodni rajta, mint ma, mert ez végromlásba visz. Ahol a tudást csak azért viszik előre, hogy annak fejlődése megadja a módot az ügyes, büntetés nélküli csalásra, gonosz tetteknek minél nyomtalanabb elkövetésére, az anyagiaknak megengedett, túrt

niklá: dr. Csernay Danielt nevezte ki a főispán. Ezek is mind stették az esküt s ezzel a közgyűlés a főispán és a tisztviselők lelkes és zajos étetésével ért véget.

Tisztelgések.

Közgyűlés után az ujonnan megválasztott vármegyei tisztikar a kinevezett tbeli tisztviselőkkel egyetemben, régi hagyományos szokás szerint először az alispánnál tisztelték. E tisztelgés csak annyiban birt a szokás jellegével, hogy a vármegye még erősen ragaszkodik tradícióhoz, de e mellett és főképp a kiváló tisztelet, — melylyel a vármegye első tisztviselőjéhez ragaszkodik a tisztikar — volt a tulajdonképpeni rugó a tisztelgésre. A nagy- és a közgyűlési *Lukács* Géza vármegyei főjegyző vezetője őszinte, nyomatékos szavakkal tolmácsolta az alispán előtt a tisztikar érzelmeit és ragaszkodását. Különösen kifejezést adott üdvözlő beszédében annak, hogy a vármegye tisztikara mindenkor a hazafiaság és becsületesség útján haladt és jövőben is fog haladni, de ezt a szép ényit kipróbált vezetőjétől: az alispántól tanulta meg a tisztikar. Hivatkozott ez év első reggelén az alispán tisztelettel az azon kijelentésére, ha vajjon együtt fogja e a tisztikar a tisztújítás után a következő újév reggelét megünnepelni, és ime bekövetkezett a nagy nap, az alispán kételyei e pillanatban eloszlottak, mert a régi tisztviselőkkar, mint ujonnan választott egyesület, örömettel kellel üdvözli az alispánt újra szíves állásában. Fényesen bizonyítja e körülmény azt, hogy a tisztviselőkarban nincsen gátlás, mert ha lett volna, azt a tisztviselők kihányták volna maguk közül. Boldogságot, megelégedést és lelki erőt kíván az alispánnak, ki 40 éves hosszu, nehéz pályáján ma is ifju hűvvel és lelkesedéssel látja el a közigazgatási teendőit és bölcs, alyai tanácsokkal tisztviselőit.

A szöveget mélyen találó beszédre az alispán ben-sőségteljes szavakkal válaszolt.

Hivatkozok arra, hogy a vármegyei tisztviselők úgy éneke egyet, mint egy család kötelekebe tartozó tagok, mely családnak hogy feje, csak büszke lehet rá, mert a tisztviselőkar minden időben pontosan, lelkiismerettel és becsülettel felelt meg kötelességének. Jövőre is örömmel és kegyességgel ajánlja fel alyai tanácsait, mert a tisztviselői karhoz nemcsak a hivatalos kötelek, de a barátság igaz, őszinte érzete fűzi szorosán. A nagy eljenzéssel fogadott beszéd után a tisztviselőkkel — kiknek és családjainak állandó boldogságot és szerencsét kívánt — sorra kért fogott.

A tisztviselői kar élére ezután az alispán állott és vezette a főispánhoz. A tisztelgés a főispánnál a nagy előszobában ment végbe, hol már számos megyebizottsági tag is jelen volt. Itt a szónokló alispán fejtegette, hogy az új tisztikar azon szeretet és ragaszkodás vezetett a vármegye főispánja elé, melylyel irányában viseltetik. Rövid idő az, mióta a főispán a vármegye élén áll és már ezen rövid idő alatt is a főispánt a vármegye és a tisztikar az ő kiváló egyéniségéről és igazság szeretetéről fogva örökre megemlékezett. Az alispán azzal végezte szavait: fogadást tettünk e pillanatban a vármegyei tisztviselői, most pedig méltóságodnak, hogy a vármegye ügye mindenkor lángoló hazaszeretettel és becsülettel művelni fogjuk ellátni, kérjük azért méltóságodat, legyen a jövőre is bölcs vezérünk és pártfogónk és ügyünk igazságos öre. Mely szavakat még azzal egészített ki az alispán, hogy állandó boldogságot és megelégedést kívánt a főispánnak.

A főispán, ki azzal tisztelt meg a tisztviselőket, hogy barátainak szököltözte, tartalmas kijelentésekkel köszönt meg a figyelmet és az alispán ajkáról elhangzott „te adalmat“ úgy magára nézve, mint a vármegyére nézve legbecsesteb ajándéknak tekintti. Figyelmezteti a tisztviselői kar nehez feladatának és kötelességének pontos beteljesítésére, ezután viszont szerencsét kíván, jóindulatáról és igazságos eljárásáról továbbra is biztossá a tisztikart.

Még a városi polgármesterek tisztelegtek az alispánál, kiknek dr. *Kovács* László polgármesterünk volt a ügyes szónoka.

Vagy tiltott minél nagyobb felhalmozására s e mellett a kultúrális tekintetben fel nem erők erkölcostelen, teljes kizsákmányolására, ott a kultura nem szerető anyává lesz az embernek, de gyilkosává, hóhérává.

Nálunk pedig így használja ki-ki tudását. A gyengébbet letörni, igazat soha nem mondani, még véletlenül sem: egymás házasi életét feldolni (lásd a lapok kishirdetéseit, a drámákat, az öngyilkosságokat); a másikat vagyonilag vagy erkölcsileg kiuzsorálni, s ennek ellenében gazdagnak, hatalmasnak lenni: ez a ma morálja.

Mit hoznál hát fehér szárnyu angyal az Ur huszadik századának hajnalán azoknak, kiket már a kis puszka és hajas baba ki nem elégít?

Hozál igaz erkölcsöket a szívből, nemes érzéseket az elfajzottak helyére! Ez minden . . .

Akkor pedig a gazdagnak elég lesz annyi, amennyit tisztességgel keres, a szegénynek pedig sok lesz, amit azelőtt kevésnek tartott. S ha kulturát adsz, szép fehér angyal: mindenkinek egyformán adj, erre igen vigyázz! Inkább ne adj egyikünknek sem többet, ha mindenkinek nem jut. Iskolákat! iskolát minél többet, minél jobbat — de inkább a meglevőket is töröld el, ha az is csak a kiváltságnak jut.

De ha e sok dilemma nehez volna földi gondokhoz nem, csak örömhöz szokott szívdnek, édes Jézuskánk, csak egyet adj az embereknek, amit régen-régen elveszítettek s csak kevesen őriztek meg: szívet. Ha karácsonyestéjén minden embernek egyszerre adnál megértő, mindent megbocsátó, elfeledő, résztvevő, igaz szívet, bizony mondom, hogy az új esztendő eltörölne minden szociális, minden nemzeti, minden felekezeti, osztály és kaszt-szűrlődést, s akkor: akkor jöhetne zuglatna, áradhatna, a kultura s akkor nem lenne ellen-szűnk, csak jó barát, vezető és világító társunk a jövő fölől jövő ködében.

Hát csak szívet kérünk karácsonyra, édes Jézuska. Mely nagyok. De kérünk, hogy ne feledkezzél el a kicsinyekről sem. Mosolygó szembe nézzél az egész világon karácsonyestén s ne láss könnyet sehol.

Győry Lajos

Ezzel a hivatalos színezetű tisztelgések véget érven, a tisztviselők az alispán magánlakásába vonultak, hol az alispán előtt fejezték ki szerencsejókivánataikat. Itt már terített asztal is várta a vendégeket és a sok jó kívánságba belécsendültek, a panyiti és hegyaljaival telt poharak koccanásai is.

A lakoma.

Délután 1 órakor már szépen terített asztal várta a megyebizottsági tagokat, a vendégeket és a tisztviselőket a megyei székház nagytermében. Több mint 200-an ültek körül az asztalokat, közöttük előkelő hölgyek is. A nevetek térszűke miatt sajnálattal nem közölhetjük.

Az ebéd alatt igen szép és szívből eredő pohárköszöntők hangzottak el, melyeknek sorát *Fáy Gyula* főispán nyitotta meg. Értékes szavakkal üdvözlővén a vármegye bizottságát. Utána *Lukács* Géza főjegyző a főispánt elváltta, kit egy sziklához hasonlított, de lelke, szíve azért teive van melegséggel. Majd *Mihalik* Dezső humoros és gyök egészségre írtette poharát. Utána pedig *Bornemisza* László alispán emelkedett szólásra s a töle megszokott lelkes, nagy hatást keltő szavakkal elváltta a vármegye közönségét. *Hámos* László nyugalmazott főispán az ő jó szívéből fakadó érzelmetjes szavak kíséretében az alispánok egészségére írtette poharát. Majd pedig *Komáromy* István a jelen volt szép leányok jövődől boldogságára emelt poharát. Végül ismét *Mihalik* Dezső megyebizottsági tag emelkedett szólásra, s azt elváltta, ki a válságos időkben politikai karrierjének elhomályosításával önzetlenül áldozta fel magát a megye békéjének érdekében, s ez a férfiú *Hámos* László volt főispán.

Ebéd után a közönség nagyrésze együtt maradt, a fiatalok pedig tánczra perdült, mely csak éjtél után ért véget.

Az ebédet jó izléssel, teljes megelégedéssel és jutányos ár mellett *Gede* István a Tompa szállodás találattatta, a jó magyar zenét pedig *Oláh* Gyula hegedűje szolgáltatta.

Ezzel ért véget a tisztújító közgyűlés, mely örökké tartó emlékeket szántott szíveinkben, mert az a megyei gyűlések legmagasabb színvonalán állott, s melyben a főérdem határtalan tisztelet és szeretetben álló főispánunké, ki a gyűlést az ő igazságos meggyőződése szerint minden érdekek kielégítésére nagy tapintattal vezette.

Árvák karácsonya.

Valóságos istentisztelet volt.

Sőt szebb volt, mint egy istentisztelet!

Szebbé, felesebbé tette az az öröndetes tény, hogy városunknak, vármegyénknek intelligens közönsége — apraja és nagyja — felekezeti és osztálykülönbség nélkül megjelent, összejött. Hogy impozáns tömegével, népes megjelenésével hirdesse az emberszeretnek mindent általölölő és mindenkit egyesítő erejét. Fényét. Terjedését. Mindegyre terjedő fényes dicsőségét.

Mert évről-évre terjed. Nöl. Es erősödik.

Népességben. Fényben. Jelentőségében.

Ha tavaly száz meg száz, ez évben több mint ötszáz ember töltötte meg az egy. prot. főgimn. hatalmas tornacsarnokát. Szépséges asszonyok. Szébbnél szebb leányok. Férfiak, ifjak. Kor, rang és felekezeti különbség nélkül. Az áldozatkész, évről-évre jobbuló jelen. S a sokat ígérő, biztató jövődől!

S e fényes, óriási gyülekezeten az önzetlen emberszeretet tiszta derűje, egyesítő ereje, magasztos hangulata uralkodott.

Már a gyülekezőkor is.

Hit még, midőn a helybeli állami polgári leányiskola diadalmas és művészi énekkara razendített *Matolcsy* Pál, a fölülmulhatlan karnagy vezetésével arra az alkalmi, gyönyörű énekre, mely templomnál templomibb hangulatba, áhitatba ringatott édes mindnyájunkat.

Hát még, midőn e valóban „mennyei ének“ áhitatával szívében felállott a helybeli református egyháznak messzi földön híres szónokpapja, lelki atyja *Czinke* István. Es apostoli ihlettel beszélt, predikált e legegysétemesebb krisztusi ünnepnek jelentőségéről. A legtisztább emberszeretnek, áldozatkésznek, sziv jósnak ősi klasszikus példazatairól: a jámbor Philemon és Baucis, pogány phrigiai házaspárnak, majd az őstamentomi Ábrahámnak és Sárának megható, felemelő történetéről. Áldást mondván és osztván az egész ünnepi gyülekezetre, mely befejező gyönyörű imáját is templomi csendben, felállva hallgatta meg. Ha tása nemcsak mély és maradandó hanem valóban felemelő és nevelő apostoli hatás volt.

S ekkor felzendült egy egyszerű, karácsonyi zsoltár a tamásfalvi Cselédúthon izléssel egyszerűséggel, csinnal felöltöztetett növendékeinek ajkan. *Szücs* György relikántor buzgó vezetése mellett.

Majd előlépett a növendékek egyike: a kellemes megjelenésű *Lógin* Antónia és egy alkalmi verses imát mondott. Társai és a maga nevében. A szeretet, az árvák és elhagyottak nagy és jósnak Istenéhez. A jókért, a nemesekért. Tiszta és csengő, — bár el-elcsukló hangon. Könyeket hullatva és hullattatva.

Nem maradt szem szárazon. Nem sziv illetlenülül.

A szemekbe könyek toltultak. A szívekben krisztusi szeretet vett szállást. Es hála. Es tisztelet. Es megbecsülés.

Mindazok iránt, a kik ezt az estét áldozatkészsgükkel, megjelenésükkel a jótékonyaság, az emberszeretet fényes diadalünnepévé avatták. A szép fa adományozója (*Knöpsler* Károly kokovai nagybirtokos) iránt. A sok disz, alma, sütemény (*Gede* Istvánné egymaga 20 kalácsot adott), dió, pénz stb. jószívü ajándékozói iránt. Kik mind, mind a felebaráti szeretetnek apostolai, papjai és papnői lettek e gyönyörű áldozati oltár, a fényben uszó, ragyogó karácsonyfa körül.

De a szeretet, a hála, a tisztelet legfőként, hatványozottan mégis a főpapnő, a „*Vestalis maxima*“, a nemesszívü, az áldott lelkü *Samarjay* Jánosné, nőegyleti elnök felé sugárzott. Minden szemből. Minden szívből. (Husz ő egymaga ismét 30 gyermeket ruházott fel!) Ez az ünnep az ő jó szíveken, nemes lelkeken legszebb ünnepe. Mely valóban istentisztelet volt.

Sőt szebb volt, mint egy istentisztelet. —ő.

Hirek és vegyesek.

Boldog ünnepeket! Lapunk jelen száma karácsony ünnepe előtt utolsó lévén, felhasználjuk az alkalmat, hogy munkatársainknak, előfizetőknek és lapunk barátainak *örömteljes, boldog karácsonyi ünnepeket* kívánjunk!

A GÖMÖR-KISHONT szerkesztősége és kiadóhivatala.

Személyi hír. *Bornemisza* László alispán a mai napon Budapestre utazott, hol az ünnepeket családi körben tölti.

Karácsonyfa ünnepély. A nyomorék gyermekek karácsonyfa ünnepélye tegnap délután 5 órakor folyt le nagy számu közönség jelenlétében az „Otthon” helyiségében. A lélekemelő szép ünnepélyen a Fehér kereszt egyesület számos hölgy és férfi tagja jelent meg élén a jótékonyág triász: *Bornemisza* Lászlóné alispáné elnök, *Kern* Adolfiné és dr. *Baksay* Dezsóné alelnökök vezetésével. Az ünnepi beszédet *Széman* Endre helybeli római káth. prépost plébános tartotta, megemlékezve a bethlehemi kis *Jézus* születéséről, tanairól és a jótékonyág gyakorlásáról. A hitből és szívből fakadó szép beszéd a jelen voltakra nagy hatást tett és mindenkinek könnyt esalt szemébe. A jótékonyág nemcsak cselekedetnek tiszta könyvespéjei voltak azok, melyekbe a boldoggá tett árva nyomorék gyermekek hálakönyvei és buzgó imája vegyült belé. Ott, hol szeplőtlen és érdek nélküli a cselekvés, annak nyomán csak áldás fakadhat.

Vasárnapi munkásságot felfüggesztése. A m. kir. kereskedelmi miniszter a vármegye alispánjához intézett 105408. számú rendeletével a fogyasztó közönség érdekeire való tekintettel megengedte, hogy a folyó év december hó 22-ére eső vasárnapon az ipari és kereskedelmi árusítás, illetőleg adás-vevés és házhoz szállítás kivételesen déli 12 óráig végezhető legyen. Ezen rendelkezését azonban az irodai munkára nem terjesztette ki.

Delegáció. A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság — delegáció — rendes tagjai közé vármegyénk országgyűlési képviselői közül *Szentiványi* Árpádot választották be.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a helybeli kir. tanfelügyelőségi irodában működött *Séder* Ida okleveles tanítónőt kinevezte rendes tanítónővé a felsősajói állami elemi népiskolához.

Eltávozott parancsnok. Lovag *Herdicska* Károly százados a szabadkai mentelmi osztály derék parancsnoka, a héten végleg Budapestre, új állomás helyére költözött családjával. A kedves előkelő család távozását fájljuk, mert ez nagy veszteség ismét bomladozó társadalmi életünkre. Új otthonukba kísérje őszinte szerencse kívánatunk.

Megyebizottsági tagok választása. A megyebizottsági tagok választása folyó hó 16-án nyert befejezést. *Rimaszombatban* még eddig soha nem tapasztalt érdeklődés mellett ment végbe *Medveczky* Sándor kir. közigazgató elnöke mellett a választás. 177 szavazatot adott be s valamennyi dr. *Gyürky* Pál városi főjegyzőnek szolt. Az egyhangú választással szépen dokumentálta a város közönsége azt, hogy elismeréssel van a tisztviselői kar munkás és kiválóan képzett tagja iránt. A *nyustyai* választáson *Bobok* Tivadár elnökölt, s itt is mintegy 80—90 szavazatot adtak be, a tiszlezi pánzlávok közül is sokan leszavaztak. s egyhangulag megválasztották *Basilidesz* Jánost. *Gömörpéterfalán* *Madarassy* Iván tb. főszolgabíró elnökölt a választáson. Itt is mintegy 60—70 szavazatot adott be, s egyhangulag megválasztották dr. *Kármán* Aladár közközbiz. osztályorvost, lapunk régi főmunkatársát, ki a vármegye közügyei érdekében tollal is évtizedek óta működik. A *ragályi* kerületben *Pálffy* Géza elnökölt. Itt is minden tekintetben árdekes és munkás egyéneket választottak. *Ragályi* István rimaszombati kir. pénzügyi számvizsgálót és *Butta* Béni szuhafői birtokost választották meg. A *székelyi* kerületben *Dapsy* Béla elnökölt. Itt *Deme* Andrást választották meg.

Rendőrtisztviselők gyűlése. A magyarországi városok rendőrkapitányai kedden délelőtti kongresszusra jöttek össze Budapestre. Tanácskozásuk sok fontos tárgyat ölelt fel, s az országos egyesület megalakításán kívül anyagi érdekeik megóvása iránt is mozgalom indult meg. A kongresszuson részt vett id. *Badányi* Gyula rimaszombati és *Csikó* János Dobsina város rendőrkapitányai is. Előbbi a megalakult választmányba is beválasztották.

Kiss József ünnepélye. A jeles költőt: *Kiss* Józsefet mult vasárnap a Petőfi-társaság ütésén fényes ovációkban részesítették költői működésének negyvenedik évfordulójára alkalmából. Az ünnepély meghatározó mozzanata volt, mikor Komáromvármegye közművelődési egyesületének koszorúját adta át *Lőrinczy* György kir. tanfelügyelő, ki átadott egy másik csokrot is, mely a János-ut mellett a „Szeles”-ben levő régi zsidó temető egyik elhagyatott sírhantjának fűszálaiából volt összekötve. E sírban van eltemetve a költő édes anyja, s a komáromiak figyelmébe mélyen meghatotta s könyekre fakasztotta a nagy költőt. *Kiss* József 48 évvel ezelőtt a II-ik gimnáziumba járt ift Rimaszombatban Mikszáth Kálmánnal együtt, s akkori kedves professzoruk, a 88 ik évében levő jó öreg *Baksay* István élénken emlékszik vissza a két eleven nebulóra, kik azóta országos nevű férfiak lettek. *Baksay* István pedig lett azóta királyi tanácsos, nyugalmazott tanár, ki méltán nevezhető az ország tanárai nesztorának, de megmaradt mindnyájunk „Pista bácsijának”, ki most is megemlékezett volt tanítványa örömpajjáról, s következő táviratot küldte neki: „Gyermekkoromban örömem voltál, ma méltó büszkeségem vagy. Szívesen üdvözöllek a dícsőség utján”. Városunkból dr. *Kovács* László polgármester következőleg üdvözölte a kiváló poétát: „Kis József Budapest. Rimaszombat polgárai büszkéek a koszos nagy költőre, ki gyermekéveit itt töltötte s azt kívánják neki, hogy daloljon még soká a magyar költészet dícsőségére. Dr. *Kovács*, polgármester.” Az egyesült protestáns főgimnázium meleg üdvözlöte így hangzik: „Jogos büszkeséggel üdvözli negyven éves iryi jubileuma alkalmával legnagyobb tanítványát, első alma matere, a rimaszombati egyesült protest. főgimnázium.” Innen még a „Gömör-Kishont” szerkesztősége és dr. *Kármán* Aladár küldött üdvözlő táviratot.

Halálhírek. *Horváth* Jenő, a helybeli osztálymérnökségnél alkalmazott díjnok hosszas betegség után folyó hó 14-én 62 éves korában Rimatamásfalán meghalt. Temetése 16-án nagy részvét mellett ment végbe.

Ugyancsak városunkban folyó hó 17-én este halt meg egy volt szorgalmas és jómódu iparos *Rajszinger* János mészáros-mester 66 éves korában hirtelen — gutaütés következtében. 19-én temették a polgártársak élénk részvéte mellett.

Városi közgyűlés. Városunk képviselőtestülete dr. *Kovács* László polgármester elnöklésével f. hó 20-án közgyűlést tartott, melyen jelen voltak: *Elthey* Frigyes, *Jaczkó* Pál, dr. *Kármán* Aladár, *Molnár* József, *Rábelly* Miklós, *Soós* Ferencz, *Szabó* József kozma, *Szomolnokyi* Antal, *Soós* Gyula, *Varga* István és *Zachar* Gusztáv. Polgármester beterjesztette a város közigazgatási állapotáról, 1906-ról szóló jelentést tartalmazó érdekes füzetet, melyet ismertetni fogunk, majd bejelentette, hogy a képviselőtestületi tagok választására az alispán f. hó 23-án tüzte ki, s elnökként *Lukács* Géza főjegyzőt küldte ki. Az igazoló választmány tagjai a közgyűlés *Czínke* Istvánt és dr. *Löcherer* Tamást küldte ki, az alispán pedig kinevezte tagokul *Molnár* Józsefet és *Széman* Endrét. Két zsellértelek megváltási szerződésének ügye levétett a napirendről, mert nem voltak a törvény által előírt számban jelen a képviselők, s erre 30 nap múlva új határidő tűzött. A „Kisnyilas”, „Labancz” földek és „Sisári kert” bérbeadáshoz vonatkozó 40 szerződés bemutatva, a polgármester és főjegyző azok aláírásával megbíztatták. A bérletből a város 1100 koronával többet vett be, mint az előző években. Végül *Bried* Mária és *Belosovits* Ágost illetősége megtagadtattott, s ezzel a közgyűlés véget ért.

Városi képviselők választása. A városi képviselőtestületi tagok választása folyó hó 23-án, holnap fog megtartatni. A II. kerület a városházán *Lukács* Géza választási elnökkel, az I. kerület az áll. községi fiúiskolában *Medveczky* Sándor kiküldött elnökkel fog szavazni. Reggeli 9 órától délután 4 óráig lehet szavazni.

Felolvasás. A kaszinó nagyteremt mult vasárnap díszes hölgy- és férfiközönség töltötte meg, mely nagy érdeklődéssel hallgatta társas életünk kiváló tagja: Dr. *Veres* Samu főgimn. tanár érdekes felolvasását. „A képzőművészet fejlődéséről” tartott a tudós professzor szépen kidolgozott, élvezetes formába öntött, tanulságos felolvasást, mely másfél óra hosszát tartott, de sehol sem volt abban olyan részlet, mely unalmas lett volna, s az intelligens, művelt hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a jeles mű előadását. A képzőművészeteknek a legrégebb időkből származó termékeiről is megemlékezett, majd lépésről-lépésre az ókor után a középkor, majd az újkor képzőművészetét ismertetve, méltatta a kiváló művészeket, s bár maga beismerte, hogy felolvasásának tárgya oly nagyterjedelmű, hogy azt nehéz szűk határok közé szorítani, mégis épen az az elismerésre méltó, hogy a legjobb forrásmunkák felhasználásával mindenre kitudott terjeszkedni — amit egy felolvasás keretében élvezetes formában — dióhéjban meg lehet ismertetni a képzőművészetekről. Sőt még szellemes ötletekkel is tudta fűszerezni a tartalmas, nagy gondal megirt és tetszetősen előadott felolvasást, mely-lyel a jeles szerző jelentékenyen gyarapította a társasélet terén már eddig is elért kiváló érdemeit. A közönség lelkesen megtapsolta, megéljenzte a felolvasót.

Erdészek választmányi ülése. A borsod-, gömör- és hevesmegyei erdészegyesület választmányja folyó hó 16-án *Jolsván Podhraczký* Endre hercegi uradalmi igazgató elnöke alatt választmányi ülést tartott. Az ülés előkészítő értekezlete volt a nyári rendes közgyűlésnek, a melyet az egyesület május hó végén Rozsnyón és Krasznahorkaváralján, illetve a várban fog megtartani.

Megnyílt a jégpálya. A hirtelen beállott hideg idő — Szent Halitax hiveinek nagy öröme — meghozta a várva várt fagyot. A korcsolyázó-egylet jégpályája annyira megerősödött, hogy folyó hó 20-án a pályát megnyitották, s a sportkedvelők bátran mehetnek s élvezhetik a testedző sport, a korcsolyázás kellemességeit. A korcsolyázó-egylet elnöksége és vezetősége általában ez idén is mindent el fog követni, hogy a tagok szórakoztatásáról kellőképen gondoskodva legyen.

Ifjúsági hangverseny. A helybeli egyesült protestáns főgimnázium ifjúságának folyó hó 14-én megtartott játékoncélú hangversenye minden tekintetben fényesen sikerült. Városunknak és vidékének intelligenciájából díszes és népes közönség töltötte meg a hatalmas tornacsarnokot. S e szép közönség mindvégig élvezettel hallgatta, meleg eljenzéssel és zúgó tapsal jutalmazta a sikerült hangversenynek minden egyes program-pontját. Pontban 8 órakor lépett fel a pódiumra a 60 tagu ifjúsági énekhar, mely *Pásztory* Gyula karnagy vezetésével *Belezny* A.-nak fülbemászó mazurkáját énekelte el kedves bevezetésül. Szabatosan. Pompás összhangban. — Majd vonós quintett következett. *Schultheisz* J. VIII. (prim), *Hoffmann* Gy. VI. (terez), *Borsody* L. VI. (secund), *Geduly* A. IV. (secund) és *Návay* B. VII. (gordonka) osztályu tanulók játszották el *Bihari* kesergőt Szép sikerrel. Ismétléssel. — Utánok *Makó* G. VIII. oszt. tanuló adta elő *Zöldi* M. „A titkár” című vidám monológiát. Otthonos, biztos mozzulatokkal. Ráadásul még *Musseth* A. utolsó költeményét „Az örültet” kellett elszavalnia. S elszavolta nagy hatással. Most az est s a program legszebb, legkomolyabb és legsikerültebb pontja következett. *Pásztory* Gyula és *Schwalm* Nándor főgimnáziumi tanárok zongorán négykére eljátszották *Beethoven* V. és VII. Symphoniáját. Komoly, nehéz feladatokat bravuros könnyűséggel, művészi felfogással és nagy zenei jártassággal oldották meg mind a ketten. *Pompás* és a legfinomabb árnyalatokban is összességük játékuk után szünni nem akaró taps és hangos eljenzés zúgott fel, mely csak akkor csillapodott, midőn az ifjúsági zenekar belefogott *Ascher* E. keringőjének (a „Koldus gróf” operatiból) előadásába. Ez is szépen, jól sikerült. Ismételnők kellett. — Ezután *Várad* A.-tól „*Petőfi* a Hortobágyon” című értékes melodramát szavalt a *Flohr* J. VIII. oszt. tanuló, kit zongorán *Pásztory* Gyula tanár, hegedűn *Sailer* K. VIII. oszt. t. kísért. A szavalt ezüst csengésű tiszta hangja és kivált a zongorakíséret finom árnyalása általános tetszést aratott. A melodramába beillesztett s elrejtett alkalmi énekhar

megszűlése nagy meglepetést keltett. — Ismét a hatalmas ifjúsági énekhar foglalta el a pódiumot és *Lavotte* első szerelméből s *Allage* G.-tól 2 igen szép műdalt énekelte el oly általános tetszéssel, hogy rádát is kellett adniok, mely után az ifjúsági zenekar *Linka* K.-tól *Kossuth* fia című indulóval a hangversenyt stilszerűen befejezte. Az ifjúság lelkes eljenzését s a közönség meleg gratulációját méltán megérdemelte az egész hangverseny főrendezője, gondos előkészítője: *Pásztory* Gyula. Ez élvezetes estély fáradsága és sikere is főként az övé. A hangverseny befejeztével reggelig tartó tánc következett, melyen diákjaink szinten becsülettel álltak meg helyüket. — A hangversenyt felülizették: *Samarjay* Jánosné, *Soós* Gyula 10—10 korona, *Boczkó* Dániel, *Kosiner* Vilmos, *Fábry* Lajos, *Vietórisz* Gyula, *Pogány* István 2—2 korona, *Birnstingel* Emil, *Weisz* Manó 1—1 korona. — A nemesszivő adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Szinielőadás Rimakokován. A rimakokovai műkedvelők folyó hó 26-án jótékonycélú szinielőadást rendeznek. Szinre kerül: „*Vidor ur*” vigjáték 4 felvonásban. Lengyel eredeti után magyarosította: *Tórs* Kálmán. Az előadáson szerepelnek: *Virosztek* János, *Bogdán* Gizella, *Banczik* Aladar, *Takáts* Mariska, *Banczik* Mariska, *Banczik* Pál, *Pek* Hugó, *Laurency* Gyula és *Jerem* János. Előadás után tánc lesz.

A drágaság. Szomoruan tekintünk a jövőbe, látva azt a nagyművű áremelkedéseket, a melyek minden téren mutatkoznak, panaszokunk, elsírjuk egymásnak bajainkat, arra azonban nem gondolunk, hogy annak okait kifürkészve magunkon segítsünk, pedig előbb utóbb el kell jönni annak az időnek, hogy a cselekvés terére lépünk. Sajnos, hogy a nagyközönség nehezen mozdul meg, tétlenül várja a segítséget, remélvén, hogy egyszer csak megmozdul a közhatósági gépezet is az ő segítségére. A mig azonban az a nagy és nehézkes gépezet megmozdul, addig sok kis ember megy tönkre, és nagyon sokan roskadnak meg a drágaság sulya alatt. — Mindnyájan legsúlyosabban érezzük az élet szükségleteinek drágulását, különösen pedig az élelmiszerek indokolatlan áremelkedése nyomja sulyosan vállainkat, a tojástól kezdve a tűzifáig minden megdrágult, kisebb a kifli, a kenyérnek a fele burgonyaliszttal van keverve, az értéke pedig sokkal nagyobb, és nem egyszer a megfelelő suly mennyiséget sem szolgáltatják ki a szegény fogyasztónak. Az élelmiszerek drágulása következtében népünk nagyrésze rosszul táplálkozik, a melynek következményei a jövőre nézve nagyon elszomorítóak. Igaz, és el kell ismernünk az élelmiszer közvetítők azon állítását is, hogy nagy befolyást gyakorol a drágaságra azon körülmény is, hogy mezőgazdaságunk termelése nincsen berendezve piacaink szükségletéhez és különösen városaink szükségletét kielégíteni nem képes. Igaz, hogy rosszul gazdálkodik majdnem minden társadalmi réteg, tagadhatatlan, hogy egész termelésünkön meglátszik a hagyományos külterjesség. Nagyon kevesen termelnek a belföldi fogyasztásnak; még azok is, a kik termelnek, csupa kényelemből, nem lépnek összeköttetésbe a fogyasztókkal, hanem a közvetítőket hizlalják, a fogyasztó közönség nagy részét pedig igen sokszor a kartelek és élelmiszerüzorsorok karjaiba kergetik. Számtalan példa bizonyítja, hogy a termelők eladása és a fogyasztó közönség vásárlásai között igen nagy a távolság a közvetítők előnyére. Hivatalos adatok bizonyítják, hogy a magyar ökor és a tarka tinó ára az utolsó hónapban *husztól huszonkét fillérrel* esett, biztosan állíthatom, hogy a helybeli és a szomszédos vásárokon a szarvasmarha és sertés ára 20—25%-al esett, mégis Rimaszombatban drágább a hus — daczára a 8 fillér áresökkenésnek — mint a szomszédos városokba: *Losonczon*, *Nagyroczén* vagy mint *Budapest*-ben; pedig azt hiszem, hogy a Rimaszombatban vagy *Budapest*en levőgott állat minősége és a kiszolgált hús jósága között van egy kis különbség. — Ha ezek az állapotok nem javulnak, közönségünknek nem szabad várni tétlenül a sült galambot, hanem a cselekvés terére ki kell lépni, követelnünk hatósági beavatkozást, hathatós ellenőrzést, vagy pedig társadalmi uton szervezkedni és felvenni a harcot azokkal, akik azt megérdemlik. Összeköttetésbe kell lépni a termelőkkel és pártolni azokat az üzleti embereket, akik nemcsak a maguk meggazdagodását, hanem tisztesseges kereset mellett a fogyasztó közönség érdekeit is képviselik. (F.)

Véletlen lövés. *Susán* f. hó 15-én csaknem végzetes baleset történt az *Ujjal* József házában. Az öreg *Ujjal* ugyanis régi revolverét tisztogatta s mikor a lövegeket kiszedegette, véletlenül elűt a 9 milliméteres forgópisztoly, melynek lövege a 3—4 lépésműre az asztal mellett háttal ülő fiut: *Ujjal* Lajost találta. Az apa kétségbeesetten rohant fiához, kinek lapoczkájába furdott a golyó, s mindjárt orvost hívott hozzá. Másnap beszállították a sulyosan sérült 27 éves közmives legényt a kórházba, hol gondos ápolás alatt van s remélhetőleg felgyógyul sebéből.

Sikkasztó könyvelő. *Gescheit* Herman és *Fia* putnoki cézegtől *Löwinger* Aurél, ki lopásért és sikkasztásért már büntetve volt, 1831 koronát tartalmazó pénzes levelet sikkasztott el és megszökött.

Gazdasági és háziipari tanfolyam kizárk részére. A rimaszombati m. kir. földmivesiskolánál a földmívelésügyi kormány kizárk részére háziipari tanítással egybekötött gazdasági tanfolyamot rendez. A tanfolyam célja az, hogy a vidéki kizárk az okszerű gazdálkodás alapelveivel, talajmívelés, trágyázás, állat ápolás, takarmányozás, gépek kezelése és gazdasági eszközök jó karban tartására oktattassanak. A tanfolyam tartama 8 hét, kezdetét veszi 1908. jan. 10-én.

Arverési hirdetés.

Pelsőcz nagyközség tulajdonát képező ugynevezett „*Fényes*” és „*Sajóparti*” koresmák 1908-ik év január hó 1-től kezdődőleg folyó évi december hó 29-én d. e. 9 órakor a község házában, 4 egymásután következő évekre nyilvános árverésen haszonbérbe fognak kiadatni. A „*Fényes*” koresma kikiáltási ára 2610 korona. A „*Sajóparti*” koresma kikiáltási ára 1900 korona. Árverési feltételek a község házában megtekinthetők. Kelt *Pelsőcz*ön, 1907. december hó 20-án.

Fridrik Barna, főjegyző. **Lőrincz** András, főbíró.

Újévi üdvözlöt megváltásául Tóth Béláné a Négyesület pillanatnyi segély pénztárának 5 koronát, a „Napközi Otthon” kiadásaira 5 koronát adott. Hálás köszönet érte.

Legnemesebb karácsonyi ajándék. Családunk javára szóló életbiztosítás, minőt a legkülönfélebb módozatok szerint ajánl: **Kohn Albert** és **Lang Vilmos** a **Triesti általános biztosító társaság** (Generali) helybeli képviselője. 3-3

Hangszerteleg Nagymaros-Visegrádon. Komáromi M. és Társa cég utóda, hangszerkészítő, az igazi magyarok hangszereit, a hangfokozó czimbalmot feltalálta, még pedig oly formán, hogy a hangját fokozni lehet amilyenre akarja. Valamint éppen olyan a belső szerkezete, mint a zongoráé, teljesen vas alapon van, s így csak éppen annyiszor kell hangolni, mint a zongorát. — Hangja is sokkal nagyobb és kellemesebb, mint a régi rendszerűé. Az érdeklődők levélben bővebb értesítést nyernek. Neve: „Magyar kir. szab. hangfokozó czimbalom.” Mindenféle hangszereket szállít, készít és javít, valamint kitűnő zongorát, harmóniumot, hegedűt, gramofont, kitűnő hurokat, stb. Eredeti öreg mester hegedűk is óriási raktára. Zongora hangolását, valamint javítását művésziességen vidéken is eszközli. Mindennemű hangszerről külön árjegyzék kérendő, összes hangszereket részletre is szállítja. Levélezim: **Nagymaros Visegrád.** Czimre figyelni. 2-4.

Edő szó. Magyar szívünk egész lelkesedésével tesszük magunkévá a szent karácsony előtt azt a meleg fölhívást, a melyet a József Kir. Hercege Szanatórium Egyesület küldött hozzánk. Hölgyeink! Magyar nők! Gondoljanak a szegénysorsu tudóbetegekre. Sokat megmenthetünk közülök, ha a munkát nem sajnáljuk. Csak egy levelező lapot írjunk a tudóbetegekért küzdő József Kir. Hercege Szanatórium Egyesületnek (Budapest IX. Lónyay-utca 47.) s kérjük az egyesület ridiküljét. Ez a csinos gyűjtő tarsoly számmal van ellátva, a belügy-miniszter engedélyezte és benne irgalom adományok gyűjthetők. Az emberszeretethez micsoda nagy diadala volna, ha a mi városunkból és vidékéről is akadna egy-két jó lelkű urhölgy, aki egy levelező lapot írni nem sajnálna s aztán, a mi fontosabb, összeszedné a jöszivektől a szegénysorsu tudóbetegek jóvoltára a szeretet adományokat. Sokat töprengünk azon, hogy szereteteinknek mit vegyünk karácsonyi ajándékkul? A legnagyobb ajándékban részesíthetjük a tudóbetegeket, a kiknek legdrágább kincsüket, életüket adhatjuk vissza. Hölgyeim! A szeretet ünnepe gondoljanak az egyesület edő szövegére s gyámolítsák igaz szívük szerint.

A „Napközi Otthon” javára e héten a következő szíves adományokat vettem s hálás köszönettel nyugtázom: Borsody Károlyné 5 drb kanál, kés, villa, 2 drb. szedőkanál, Jakovecz Alajosné 3 kor., Lukács Gézané 4 kor., Csaszky Károlyné 4 kor. — Rimaszombat, 1907. december 20. *Dr. Marikovszkyne.*

Nyugtázás. A nyomorék gyermekek karácsony-fájára újabb ajándékokat: **Ragályi Gyuláné** 20 kor., **Fáy Gyula** főispán 20 kor., **Szabó Elemér** ruhanemű és fadiszítás, **Mondada Józsefné** 2 kor., **Lengyel László** 1 kor., **Marton Jancsika** és **Laczi** gyermek-játékok. Fogadják a nemes szívű adakozók őszinte forró köszönetünket. Rimaszombat, 1907. december 21-én. *Bornemisza Lászlóné, elnök.*

Vásáráthelyezés. A miskolci kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint **Rimaszombat** r. t. városban az 1908. évi január hó 4-ére eső havi alavásár a jövő évben kivételesen **1908. január 18-án**; az 1908. évi július hó 12-ére és 13-ára eső országos vásár pedig kivételesen **1908. évi július hó 13-án és 14-én** tartassék meg.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

A nagy közönség iránt tartozó tiszteletből bátrak vagyunk alólirottak a következő rektifikációt ezennel közölni:

A „Gömör-Kishont” f. hó 15-iki számában regisztrálva volt a nagyrőzei polg. főiskolában végbement főgyelmit megelőző vizsgálatról szóló jelentés azon kitétele, hogy — „a közelmúltban végzett tisztogatás után is maradt még elég piszok” — reánk, kik ellen ezen előzetes vizsgálat folyamatban van, nem vonatkozhatik.

A vármegyei főgyelmit ur azt a kifejezést ellenünk nem használhatta, mert tudja, hogy immár egy évtized óta szolgáljuk hazánk közoktatás ügyét becsülettel, tisztességgel. Tiltakozunk az ellen, hogy mi a reánk bizott ifjúságot akár Gyulai Sándor igazgató, akár a város vezető elemei ellen igazgattuk s tüntető menetet rendeztünk volna. Senki ezt az állítást bebizonyítani nem fogja soha. Azt pedig, hogy kikre volt bízva a nagyrőzei iskolában az ifjúság nevelése évek óta, azt igen jól tudja Gömör vármegye közönsége, mert tudja, hogy iskolánk az ország hasonlóm iskolái között mindig megállta a helyét.

Nagyrőze, 1907. december 16-án.

Schmidt Róbert, polg. isk. tanár.

Pokoly István, polg. isk. tanár

Berényi László, polg. isk. tanár.

*) E rovat alatt közöltékért, nem vállal felelősséget a Szerk.

*) A fenti nyilttéri közleménynek készsége helyt adok, de ahhoz a következő megjegyzést fűzöm: Igazságot adok a nyilatkozatnak abban, hogy a vármegye főgyelmit tulajdonított, illetve neki vélelmezett kifejezéseket ő nem használta, s nem is tőle vette lapunk a nehezelt kifejezéseket. Mi magán uton, de megbízható forrásból nyert értesítés szerint egyszerűen leközöltük az eddigi vizsgálat eredményét és abba véleményünket is bele vegyítettük. — Következésképpen kijelentvén azt is, hogy azért a felelőséget elvállalom.

Hogy pedig esetleg valaki ártatlanul meg ne huzdoltassék, a fejelelmű eljárás befejezése után, annak eredményét a nevek kitételeivel a valódi tényállásnak megfelelőleg fogjuk közölni. Szerk.

Almágyi bor.

Tisztelettel értesitem a nagyrődemű közönséget, miszerint az idej termésű és kiváló jó minőségű **valódi almágyi új boraimnak** pecsételt üvegekbeni elárisítását megkezdtem.

1 literes üveg új bor 40 kr.
7/10 " " ó bor 35 kr.
Üvegre betét külön 5 kr.

Tisztelettel **BENYÓ BÉLA.**

SZOYKA PÁL

női kézimunka-, rövid-, szövött-, díszmú-, játék- és divatáru-üzlete Rimaszombat

Ajánlja:

Dús raktárát mindennemű **női-kézimunka kellékekben; előnyomott, kezdett és kész kézimunkákban.**

Jutányos áron **függöny-kongré** és **horgoló cordonetteket.** Nagy kiterjedésű **bimzó előnyomdáját,** keresztöltéses, horgolási és egyéb kézimunka **kölosön** mintáit, ugy **monogramok, menyasszonyi kelengyék** és **szines dísz-dolgok himzése** is elvállaltatnak.

Lombfűrészeti, faragászati fa- és bársony égetési kellékeit. **Karácsonyi** és alkalmi ajándéktárgyak, himzéssel befejezendő és kész **plüss-kazettek, albumok, emlékkönyvek, tárczák, ridikülök** és egyéb **díszmú áruit.**

Együttal a nagyrődemű közönség szíves tudomására hozom, hogy ez idén is **játékraktáramat** a legszebb és legújabb dolgokkal szereltem fel, melyben minden igényeknek megfelelő dolgok óriási választéka feltalálható.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek. 7-*

MISKOLCZY LAJOS

csukrász, Rimaszombat.

Karácsonyi ünnepek alkalmával ajánlja: karácsonyfa díszeit két fillértől kezdve, saját készítményű töltött tea-süteményeit, fonott és formába sült kalácsait 50 fillértől kezdve.

Mákos-, diós és finom lekváros kalácsokat szintén 50 fillértől kezdve készít.

Diszített karácsonyfák

2-2 70 fillértől kezdve!

ELADÓ HÁZ.

Tornalján levő házam raktárakkal és melléképületekkel, melyben 20 év óta gabona-üzletemet folytatom, **eladóvá** teszem, esetleg **bérbeadom**. Értekezhetni: **DEUTSCH MOR** tulajdonossal Tornalján. 2-2

ELADÓ HÁZ.

Rózsa-utca 8., illetve Koháry-utca 9. számú ház udvarában egy ház, a hozzá tartozó melléképületekkel szabad kézből eladó.

Felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

Eladó ház.

Rimaszombat, **Kossuth Lajos-utca 35. sz. ház,** mely két kényelmes lakással, melléképületekkel, kerttel és magános udvarral bir, szabad kézből eladó. — Értekezhetni ugyanott **Rentka Jánossal.** 7-*

Figyelem! Ritka alkalom!

Tornalján egy ujonnan épült és modernül berendezett **kád- és rituális fürdő** lakással együtt szabad kézből eladó. Bővebb értesítést ad **FRIEDMANN HENRIK** Tornalja. 2-2

Kiadó lakás és bolt, eladó házak.

Andrássy-utca 1-ső számú házban földszint, egy szép, egészséges lakás melléképületekkel és **két bolt fűszerkereskedés és tőzsédének** igen alkalmas. azonnal bérbe vehetők.

Ugyisint a Kossuth-utca 41. számú ház szép udvarral és rendezett kerttel eladó. — Venni vagy bérelni szándékozók értekezhetnek **Andrási 9-*** **László fényképészszel.**

Leghasznosabb karácsonyi és újévi ajándékok! Legolcsóbb árak mellett!

Szövet- és barchet bluzok 1 frt-től 5 frt-ig.
Szövet, Cloth- és barchet-juponok 1 50 től 7 50 ig.
Nyakkendők 22 kr től feljebb!

Téli bélelt bőr-keztüők frt 1 50 től minden árra!

Ugyisint: női-, férfi- és gyermek-czipők. Kalapok. Sapkák. Gallérok és kézelők. Bokavédők. Botok, ernyők és vászon-zsebkendők. Valódi „Jäger” alsó ingek és nadrágok. Vadász harisnyák és plüsch-takarók, továbbá valódi japán ékszer-, levél-, keztü-, szivar- és cigarettatartók nagy választékban kaphatók:

WEISZ MANÓ

női- és férfi-divatáruházában Rimaszombat. (Főtér.)

Kobrak-czipők egyedüli elárusító helye!

BUTOR.

A legjobb készítményű, szilárd butorok a legolcsóbban beszerezhetők **Lénárd Sándor** asztalos-mester **új butor raktárában** (Jánosi-utca 22. szám, a régi gimnáziumi épületben) Ugyanitt **ércszerszámú díszmú koporsó raktár.** 3-4

A „Három Rózsa” átvétele.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, miszerint a város tulajdonát képezett **„Három Rózsa” szálloda**

vétel útján tulajdonomná vált és azt **1908. év január hó 1-ső napján** birto-komba átvesszem és tovább vezetem.

A tavasz kezdetével ezen szállodát teljesen moderné átalakítottam, hogy ugy a szórakozni vágyó, valamint az utazó közönség igénye és kényelme kielégítést nyerjen. Addig is mindent elkövetek, hogy t. vendégeim meglegedését és jóakaratu pártfogását kiérdemeljem.

Főtörekvésem lesz a kitűnő ételek és italok mellett a kiszolgálatra, valamint a mérsékelt árakra is nagy súlyt fektetni, hogy szállodámat t. vendégeimmel megkedvel-tessem. — Abonensek ugy ebédre, mint vacsorára elfogadtatnak.

Magamat a n. é. közönség jóakarataiba ajánlva vagyok kiváló tisztelettel: Rimaszombat, 1907. december 20.

RÓDOSI IGNÁCZ, szállodatulajdonos.